Als je wilt dat kinderen meedoen, moet je verder kijken dan het klaslokaal!

Joost van Dijk, directeur van Kindcentrum Natuurlijk! in Hoofddorp, en Toos van der Kamp - Verheugd van Make a Child Happy buigen zich over de vraag: wat heeft een kind nodig om echt mee te kunnen doen?

Joost, wat is voor jou de kern van goed onderwijs?
"Uiteindelijk willen we natuurlijk dat kinderen leren en zich ontwikkelen. Maar daar zit een belangrijke voorwaarde onder: een kind moet zich kunnen richten op wat er op school gebeurt.

Dat klinkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet. Stel je voor dat je kind 's ochtends naar school komt en thuis is er nauwelijks geld. Of er zijn zorgen over de huisvesting, de gezondheid van een ouder, de Nederlandse taal of de veiligheid thuis. Dan kun je als volwassene misschien nog zeggen: laat die zorgen even los en concentreer je op je werk. Van een kind kun je dat niet verwachten.
Daarom vind ik dat we als school verder moeten kijken dan de lesmethode en het lesrooster. We moeten ons afvragen: wat heeft dit kind nodig om daadwerkelijk tot leren en ontwikkelen te komen?"

Hoe zie je dat een kind iets nodig heeft?
Joost: "Dat is lastig. Armoede en andere zorgen zijn immers vaak onzichtbaar. Een kind vertelt niet altijd dat er thuis problemen zijn. Daarom moeten we als team alert zijn.
Kan een kind meedoen aan een activiteit?
Gaat het weleens naar een verjaardagspartijtje? Kan het op zwemles of muziekles? Gaat het weleens een dagje uit? Het is niet de bedoeling om mensen in een hokje te plaatsen. Juist niet. We willen voorkomen dat een kind buiten de groep komt te staan omdat zijn ouders iets niet kunnen betalen.

Als je een kind goed kent, zie je soms kleine signalen. Een kind dat steeds niet meegaat met activiteiten. Een leerling die zich terugtrekt. Of een kind dat nooit iets vertelt over een weekendje weg of een verjaardag. Dat zijn geen bewijzen dat er thuis financiële problemen zijn, maar het kan wel aanleiding zijn om beter te kijken en met elkaar in gesprek te gaan."

Hoe voorkom je dat je als school te snel conclusies trekt?
"Dat begint met zorgvuldig kijken en vooral ook met elkaar bespreken wat je ziet", zegt Joost. "Als een leerkracht iets signaleert, wordt dat eerst besproken met collega's. Samen kijken we: Zie jij ook wat ik zie? Door met elkaar te overleggen, proberen we zorgvuldig vast te stellen wat er speelt."

Joost van Dijk:

"GOED ONDERWIJS BEGINT MET HET KIND ZIEN."

"ZORGEN ZIJN NIET ALTIJD ZICHTBAAR."

Toos van der Kamp

"We zijn als school geen hulpverleningsorganisatie en onze leerkrachten zijn geen maatschappelijk werkers. Maar we hebben wel iets heel waardevols: we zien kinderen bijna iedere dag. We zien hoe ze binnenkomen, hoe ze zich voelen en of ze ergens meezitten. We hebben ogen, oren en een relatie met kinderen en ouders."

Daar komt de samenwerking met Make a Child Happy in beeld. Hoe werkt dat in de praktijk?
Toos: "Make a Child Happy zet zich in voor kwetsbare kinderen en wil ervoor zorgen dat kinderen mee kunnen doen en ervaringen kunnen opdoen. Daar zit een mooie verbinding in met school."

Joost: "Wanneer wij signaleren dat een kind ergens tegenaan loopt, kijken we eerst zorgvuldig wat er aan de hand kan zijn. Als daar aanleiding toe is, nemen we met respect voor de privacy contact op met de ouder. De ouder wordt meegenomen in wat er is gesignaleerd. Met elkaar bespreken we verschillende opties voor ondersteuning."
"En geregeld is dat een project van de stichting Make a Child Happy. De keuze ligt vervolgens bij de ouders om in te gaan op deelname. Als de ouder toestemming geeft, kan de leerkracht of ik het kind namens de stichting uitnodigen om mee te doen."

Geleend vertrouwen

Hoe weet de stichting nou dat de projecten bij de juiste kinderen terechtkomen?
"We willen voorkomen dat er op een verkeerde manier naar persoonlijke of financiële informatie wordt gevraagd", reageert Toos. "Je wilt niet dat een ouder het gevoel krijgt dat hij of zij zich moet verantwoorden. Bijvoorbeeld met de vraag: 'Wat staat er op de salarisstrook?' Een ouder bepaalt zelf, bewust en vrijwillig, welke informatie wordt gedeeld als het kind deelneemt. Dat noemen we 'geleend vertrouwen'. We krijgen het vertrouwen van ouders om zorgvuldig met hun kind en met de informatie over hun gezin om te gaan. Dat vertrouwen is niet vanzelfsprekend. Het is aan ons
om daar zorgvuldig, respectvol en transparant mee om te gaan."

Ruim zes jaar geleden werd Joost benaderd door Toos van Make a Child Happy. De missie van de stichting sloot volgens hem direct aan bij de visie van het kindcentrum.

Wat is je in die samenwerking het meest bijgebleven?
Joost: "Met Make a Child Happy hebben we bijvoorbeeld verschillende gezinnen kunnen helpen die al jaren niet op vakantie waren geweest. Zij konden een weekje weg met hun gezin. Dat was fantastisch. Ze waren dolgelukkig.

Er is ook een gezin van onze school dat al vijf jaar betrokken is bij Make a Child Happy. Door hen te betrekken bij verschillende projecten, zien we het hele gezin opbloeien. Daar zijn we trots op. Het is prachtig om gezinnen en kinderen in hun kracht te zetten, zodat zij met vertrouwen de toekomst tegemoet kunnen zien."

Jaarlijks mag het kindcentrum namens Make a Child Happy kinderen uitnodigen voor verschillende projecten, zoals Dagjes uit met het gezin, Verjaardagsfeestjes, Sinterklaascadeaus, Rugtasproject, Vakantievoetbalweek en natuurlijk de KinderVakantie op Kaageiland.
"Met name tijdens de KinderVakantie krijgen kinderen activiteiten aangeboden die wij op school ook heel belangrijk vinden. Daar ligt voor ons een belangrijke overeenkomst. Onze missie en visie sluiten goed op elkaar aan."

Maar een vakantie heeft eigenlijk toch niets met onderwijs te maken? Joost: "Dat kun je zeggen, maar een kind verdient het om ervaringen op te doen, nieuwe dingen te zien en even zorgeloos kind te kunnen zijn. Dat draagt óók bij aan de ontwikkeling van een kind. Als je met kinderen werkt, zie je hoe belangrijk ervaringen zijn. Een kind dat iets meemaakt, iets ontdekt of ergens enthousiast over kan vertellen, neemt dat mee naar school en vertelt erover in de kring. Het vergroot de wereld van een kind."

Een mooi voorbeeld daarvan is een jongen die tijdens een van de eerste KinderVakanties van Make a Child Happy meeging. "Mijn team en ik waren het erover eens dat deze vakantie hem heel veel goed zou kunnen doen. Hij was teruggetrokken, had weinig sociale contacten en had eigenlijk nog nooit iets echt leuks meegemaakt.

Hij praatte honderd uit tijdens het kringgesprek. Hij had een geweldige vakantie gehad en zoveel beleefd. Wat was deze jongen blij! Zijn ouders waren ontzettend dankbaar. We hebben hem daarna echt zien groeien. Dat is zo geweldig om te zien." Hij heeft vervolgens ook aan andere projecten mogen deelnemen", vult Toos aan. "Ook aan het laatste project voor de basisschool de 'Rugtas'. Kinderen krijgen dan een goedgevulde rugtas mét laptop zodat ze op de middelbare school direct kunnen meedoen."
Toos: "Soms gaat het om het vervullen van een grote wens, soms om iets heel praktisch. Het uitgangspunt is steeds hetzelfde: wat heeft dit kind nodig om mee te kunnen doen en gewoon kind te kunnen zijn?"

Kansengelijkheid is kijken naar wat een kind nodig heeft

We hebben het over kansengelijkheid. Wat betekent dat voor jou Joost?
"Kansengelijkheid betekent voor ons niet dat ieder kind precies hetzelfde krijgt. Het betekent dat je kijkt naar wat een kind nodig heeft om mee te kunnen doen. Het ene kind heeft misschien extra ondersteuning bij taal nodig. Een ander kind heeft behoefte aan een fiets, zwemlessen, muziekles of een mogelijkheid om met het gezin op vakantie te gaan. Als je ieder kind hetzelfde geeft, betekent dat niet automatisch dat ieder kind dezelfde kansen krijgt. Het draait bij kansengelijkheid altijd om de vraag wat een kind nodig heeft om erbij te horen, mee te kunnen doen en zich naar eigen capaciteiten te ontwikkelen zónder remmingen door externe factoren."

Toos: "Daarin vinden Make a Child Happy en school elkaar. We kijken allebei naar het kind, naar wat het nodig heeft en naar de mogelijkheden om het kind in zijn kracht te zetten. Dat maakt onze samenwerking zo waardevol: samen voor het kind."

Je kunt het als school niet alleen

De school werkt buiten Make a Child Happy om ook met verschillende andere partners, waaronder Stichting Leergeld, het Jeugd Educatie Fonds, C-Punt, de gemeente Haarlemmermeer, Meerwaarde en het samenwerkings-consortium Samen Sterker Haarlemmermeer.

Waarom zijn die samenwerkingen zo belangrijk?
Joost: "Je kunt het als school niet alleen. We hoeven ook niet overal zelf een oplossing voor te hebben. Soms moeten we vooral weten waar we terechtkunnen. Als school hebben we een belangrijke positie. We zien kinderen en gezinnen vaak en kunnen soms een eerste signaal herkennen. Maar vervolgens kan een andere organisatie veel beter helpen. Dan is het onze taak om die verbinding te leggen."

"DE BRUGFUNCTIONARIS DICHT DE KLOOF TUSSEN SCHOOL EN GEZIN."

Bij Kindcentrum Natuurlijk! werkt een brug-functionaris. Wat doet zij precies?
Joost: "Onze brugfunctionaris is een leerkracht die een deel van haar tijd brugfunctionaris is. Bij ons is dat Lisanne Roukens. "Zij vormt een brug tussen gezinnen, school en waar nodig andere organisaties. Ouders en kinderen kunnen met vragen over meedoen met projecten bij haar terecht. Ze weet welke mogelijkheden er zijn en hoe je ergens binnenkomt. Maar ze is er ook voor een gezin dat door taalproblemen niet goed in staat is de weg te vinden in onze maatschappij. Zo heeft ze onlangs nog een gezin aan een huisarts geholpen. Dat lukte de ouders niet omdat inschrijven tegenwoordig grotendeels digitaal gaat en dat vormde een enorme drempel.

Het Rabobank Coöperatiefonds overhandigde Stichting Make a Child Happy een cheque van 10.000,- euro. Deze gift heeft de stichting direct geïnvesteerd in het "Rugtassenproject" voor de startende brugklassers.

Dus heeft onze brugfunctionaris de inschrijving gedaan. Vervolgens heb ik als directeur de huisarts gebeld om de situatie uit te leggen en gevraagd of er ruimte was voor een spoedconsult. Dat lukte. Je kunt zeggen: waarom bemoeit een schooldirecteur zich met een huisarts? Maar op dat moment was dat precies wat nodig was. Als we niets hadden gedaan, was er waarschijnlijk niets gebeurd."

Van visie naar praktijk

Kansengelijkheid krijgt op Kindcentrum Natuurlijk! ook heel praktische vormen.
Make a Child Happy richt zich op het welzijn van het kind. Stichting Leergeld ondersteunt onder meer op het gebied van sport, cultuur en onderwijs en helpt bijvoorbeeld bij praktische zaken zoals een fiets. Ook andere partners dragen bij. Zo heeft het kindcentrum een arrangement voor schoolzwemmen. Kinderen uit groep 2 en 3 gaan wekelijks naar het zwembad. Dankzij gemaakte afspraken kan dat voor ongeveer de helft van de prijs van een gemiddelde zwemles. Als een gezin dat bedrag alsnog niet kan betalen, helpt de brugfunctionaris bij het aanvragen van een Kind pakket via de gemeente en kan Stichting Leergeld ondersteunen met een vergoeding.

Wat betekent kansengelijkheid dan uiteindelijk in de praktijk? Joost: "Dat je ervoor zorgt dat een kind daadwerkelijk mee kan doen. Kansengelijkheid gaat uiteindelijk over meer dan leren alleen. Niet er een mooi beleidsstuk over schrijven, maar ervoor zorgen dat een kind daadwerkelijk het water in kan. Hetzelfde geldt voor muziekonderwijs. Voor sommige gezinnen is muziekles vanzelfsprekend. Voor andere gezinnen is het financieel simpelweg niet haalbaar. Via C-Punt kan de school muziekonderwijs aanbieden, dat wordt betaald door het Jeugd Educatie Fonds. Als school willen we niet dat de achtergrond van een kind bepaalt welke ervaringen het wel of niet opdoet."

Samen verantwoordelijkheid nemen

Je spreekt veel over 'we'. Hoe belangrijk is het team hierin? "Ontzettend belangrijk!", reageert Joost. "Dit is niet mijn 'project'. Ik kan samenwerkingen aangaan, maar het zijn onze leerkrachten en collega's die de kinderen iedere dag zien. Zij moeten signalen herkennen en weten dat het goed is om verder te kijken dan gedrag of leerprestaties.

Een kind dat moe is, zich terugtrekt of niet goed meedoet, hoeft niet ongemotiveerd te zijn. Misschien speelt er iets anders. Daarom vind ik het belangrijk dat we binnen het team steeds met elkaar blijven kijken: wat zien we, wat weten we en wat weten we nog niet? We moeten nieuwsgierig blijven naar het verhaal achter het kind."

"EEN KIND MOET VOELEN: IK HOOR ERBIJ."

Samen kijken wat een kind nodig heeft

Daarmee komt het gesprek terug bij waar het voor Joost begint: het kind zien. "Daarom zeggen we bij Kindcentrum Natuurlijk!: Samen leren en ontwikkelen. Dat 'samen' is voor ons essentieel. Het kind, de ouders, de school, de buurt en alle organisaties daaromheen.
Als we elkaar weten te vinden en samen kijken wat een kind nodig heeft, kunnen we soms met iets relatief kleins een heel groot verschil maken.
Want als we echt willen dat ieder kind dezelfde kansen krijgt, moeten we bereid zijn verder te kijken dan de muren van onze eigen school."

makeachildhappy.nl
DONEER OOK!